

Instytucja Kultury
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

FILHARMONIA
WARMIŃSKO-MAZURSKA
Im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie

69

sezon
artystyczny
2014/2015

listopad

kalendarium

listopad

69. sezon artystyczny 2014/2015

7 XI /piątek/ godz. 10.00, godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Muzyka Meksyku i Hiszpanii

José Luis Castillo – dyrygent,
Orkiestra Symfoniczna FW-M

REVUELTAS, DE FALLA, CHAVEZ, MONCAYO

8 XI /sobota/ godz. 17.00
sala koncertowa Filharmonii

The Metropolitan Opera HD Live / retransmisja Georges Bizet – Carmen

Anita Hartig (Micaëla), Anita Rachvelishvili (Carmen),
Aleksandrs Antonenko (Don José), Ildar Abdrazakov
(Escamillo). Dyryguje Pablo Heras-Casado.

10 XI /poniedziałek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Spare Bricks

Muzyczna podróż przez albumy Pink Floyd

14 XI /piątek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Koncert kameralny

Mieczysław Szlezer – skrzypce, Danuta Mroczek-Szlezer – fortepian, orkiestra smyczkowa FW-M

MENDELSSOHN-BARTHOLDY, GRIEG

16 XI /niedziela/ godz. 11.00
sala koncertowa Filharmonii

Koncert Rodzinny – Ukraina

„Warmia i Mazury – muzyka folklorem podszyta”

Bogdan Moczurad – dyrygent, Orkiestra Narodowego
Akademickiego Ukraińskiego Teatru Dramatycznego
ze Lwowa, soliści, zespoły folklorystyczne

PIEŚNI I TAŃCE LUDOWE

18 XI /wtorek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

POP-FILHARMONIA – Jacek Wójcicki

20 XI /czwartek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Narodowy balet Ukrainy VIRSKI

21 XI /piątek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Wielkie koncerty skrzypcowe

Ewa Strusińska – dyrygent, Marta Magdalena Lelek –
skrzypce, Orkiestra Symfoniczna FW-M

BERG, DVOŘÁK

22 XI /sobota/ godz. 18.55
sala koncertowa Filharmonii

The Metropolitan Opera HD Live Gioacchino Rossini – Cyrulik sewilski

Isabel Leonard (Rozyna), Lawrence Brownlee (hrabia
Almaviva), Christopher Maltman (Figaro). Dyryguje
Michele Mariotti.

27 XI /czwartek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Mistrzowskie Recitale Fortepianowe

Radosław Sobczak – fortepian

BEETHOVEN, RACHMANINOW, CHOPIN, WAGNER/LISZT

28 XI /piątek/ godz. 19.00
sala koncertowa Filharmonii

Koncert symfoniczny

Jacek Kasprzyk – dyrygent, Orkiestra Akademii
Beethovenowskiej

LAKS, PACHULSKI, SCHUMANN

Muzyka Meksyku i Hiszpanii

José Luis Castillo dyrygent
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii
Warmińsko-Mazurskiej

Program:

Silvestre Revueltas
Sensemaya

Manuel de Falla
Suita nr 1 z baletu
Trójgraniasty kapelusz

Carlos Chávez
Sinfonia india

Manuel de Falla
Taniec ognia z baletu
Czarodziejska miłość

Silvestre Revueltas
Redes (muzyka do filmu,
wersja koncertowa)

José Pablo Moncayo Garcia
Huapango

7 listopada /piątek/ godz. 10.00 i 19.00
sala koncertowa filharmonii

José Luis Castillo

dyrygent

Dyrektor artystyczny Bellas Artes Chamber Orchestra. Jest jednym z najwybitniejszych i najaktywniejszych dyrygentów i kompozytorów na scenie panamerykańskiej. Urodzony w Walencji (Hiszpania), gdzie rozpoczął studia kompozycji i dyrygentury, kontynuował naukę w Salzburgu, Luksemburgu i w Paryżu. Od 1997 r. mieszka w Meksyku.

W podwójnej roli – dyrygenta i kompozytora – zyskał sobie renomę specjalisty w repertuarze muzycznym okresu od połowy XX wieku po dzień dzisiejszy. Poprowadził ponad 100 pierwszych wykonań latynoamerykańskich i światowych dzieł wybitnych kompozytorów końca wieku XX, takich m.in. jak Andriessen, Donatoni, Francesconi, Gervasoni, Halffter, Manoury, Murail, Nishimura, Pesson, Rihm, Trojan, Zimmermann i inni.

Od roku 2001 jest dyrektorem muzycznym orkiestry Camerata de las Américas. Dyrygował w Austrii, w Niemczech, w Argentynie, Kanadzie, Hiszpanii, Stanach Zjednoczonych, we Włoszech, w Japonii, na Litwie, podróżował z koncertami po Meksyku i po innych krajach Ameryki Łacińskiej. W latach 1997-2005 był głównym dyrygentem orkiestry symfonicznej Uniwersytetu Guanajuato. Z zespołem tym dał ponad 200 koncertów i prezentacji medial-

nych, koncertów dla dzieci. Akompaniował na żywo do niemych filmów. Jego repertuar operowy obejmuje dzieła od Scarlattiego poprzez Mozarta, Donizettiego, Verdiego, Pucciniego, de Falli czy Dallapiccoli aż po Sciarrina.

Wśród muzyków, z którymi współpracował, znajdują się takie osobowości i zespoły jak Andrés Adorján, Thomas Indermühle, Walter Boeykens, Christian Lindberg, Cyprien Katsaris, The Altenberg Trio, The Kroumata Ensemble, Jorge Federico Osorio, Alexei Volodin, June Anderson, Verónica Villaroel, Ramón Vargas i Dmitri Hvorostovsky.

Jego własne kompozycje były wykonywane na prestiżowych festiwalach muzycznych w Niemczech, w Australii, Austrii, w Kanadzie, w Chile, w Hiszpanii, w Stanach Zjednoczonych, we Francji, w Holandii, we Włoszech w Japonii, w Meksyku, w Peru, w Portugalii, na Tajwanie i w Urugwaju, przez takie orkiestry jak Rundfunk-Sinfonieorchester Saarbrücken, Luxembourg Philharmonic Orchestra, Württembergische Kammerorchester, Saarbrücken Radio Choir, Delta Ensemble, Salzburg String Quartet, Wolfgang Meyer i The Tambuco Percussion Ensemble.

José Luis Castillo prowadzi też działalność pedagogiczną. W latach 2005-2010 był dyrektorem artystycznym letniej szkoły muzycznej Instrumenta, a od roku 2008 naucza kompozycji w Wyższej Szkole Muzycznej Narodowego Instytutu Sztuk Pięknych w Mexico City.

Obecnie pracuje nad wydaniem krytycznym dzieł zebranych Silvestre'a Revuelta-

sa, uwzględniającym zapisy dzieł dotąd nie publikowanych tego kompozytora oraz innych przedstawicieli meksykańskiej awangardy. Od roku 2010 jest koordynatorem cyklu koncertów muzyki współczesnej na międzynarodowym festiwalu Cervantino. Nagrodzony i wyróżniany we Włoszech, w Luksemburgu i w Holandii, dwukrotnie otrzymał Nagrodę Krytyków Muzycznych w Meksyku.

Wprowadzenie

Sensemaya Silvestre'a Revueltas (1899–1940) to ukończona w roku 1938 kompozycja, która w efektowny sposób wprowadza słuchacza w język, stylistykę i klimat twórczości tego kompozytora. Punktem wyjścia był tu wiersz kubańskiego poety Nicolasa Guilléna, przywołujący rytualną pieśń afro-karaibską śpiewaną w trakcie zabijania węża, z powtarzaną frazą: „Mayombe-bombe-mayombé!”. Dominującą rolę gra rytm; synkopowane dźwięki fagotu, perkusji i rogów, uparczywie powtarzane, prowadzące do finałowej kulminacji.

Redes Silvestre'a Revueltas to suita ułożona z muzyki do meksykańskiego filmu z roku 1936 (angielska wersja tytułu: *The Wave*), mówiącego o życiu rybaków z ubogiej wioski Alvarado na wybrzeżu Zatoki Meksykańskiej. Film, zamierzony jako dokumentalny, przekształcił się ostatecznie w fabularyzowany, zaś muzykę dodano już po jego ukończeniu. Była to pierwsza praca Revueltas na polu kinematografii, a zarazem pierwszy przykład meksykańskiej muzyki filmowej, jaki zaczął wieść żywot niezależny – w postaci suit symfonicznej – na światowych estradach koncertowych.

Silvestre Revueltas, obok prezentowanego tego samego wieczora Carlosa Cháveza, należy do najwybitniejszych kompozytorów meksykańskich pierwszej połowy XX wieku. W latach 1929–1935 był asystentem Carlosa Cháveza pełniącego funkcję dyrygenta Orquesta Sinfónica de Mexico, kierował też orkiestrą w Konserwatorium Narodowym, gdzie prowadził działalność pedagogiczną w zakresie kompozycji, gry skrzypcowej i kameralistyki. Koncertując w końcu lat 30.

w Hiszpanii, opowiadał się po stronie republikańców. Echem tamtych wydarzeń jest m.in. jego kompozycja na zespół kameralny w holdzie wielkiemu poecie zamordowanemu przez frankistów: *Hommage a Federico Garcia Lorca*, prezentowana po raz pierwszy w roku 1937, w bombardowanym Madrycie.

W swojej twórczości Silvestre Revueltas czerpał wiele inspiracji z muzycznej tradycji meksykańskiej, nie cytując dosłownie pieśni czy tańców, lecz starając się nawiązywać do ich ducha. Jego samego zwali współcześni „wielkim, wolnym duchem muzyki meksykańskiej”.

Sinfonia india (Symfonia indiańska) Carlosa Cháveza (1899–1978) łączy formę XIX-wiecznej symfonii z rytmem i dźwiękami muzyki dawnego Meksyku, wśród których nie brak relikwii muzyki Azteków. Oparta na trzech melodiach indiańskich, w wersji oryginalnej przewiduje użycie w grupie perkusji różnych instrumentów azteckich, takich jak *teponaztli* czy *huéhuetl*, które później, ze względów praktycznych kompozytor zastąpił zamiennikami ze zwykłego instrumentarium perkusji w orkiestrze symfonicznej. Jednocześnie kompozycja powstała w latach 1935–36, jej pierwsze wykonanie odbyło się w radio: orkiestrę CBS Columbia prowadził sam Chávez. I odtąd prędko utwór zyskał szeroką popularność.

Niekwestionowalne są ogromne zasługi Carlosa Cháveza dla życia muzycznego Meksyku w XX wieku. Wpływowi kompozytor (autor ponad 200 utworów), dyrygent, a także nieustrudzony pedagog, łączył szerzenie wiedzy i kultury muzycznej ze studiami tradycji ro-

dzimej. Z pewnością wpływ na to miały jego własne korzenie: dziadek Cháveza ze strony matki był Indianinem z północy Meksyku. To też kompozytor poznawał indiańską tradycję w dzieciństwie.

Zaprzyjaźniony był z wybitnymi kompozytorami amerykańskimi I połowy XX wieku: Aaronem Coplandem, Henrym Cowellem, Edgarem Varèsem. Uprawiał działalność publicystyczną. Przez lat dwadzieścia kierował zespołem Orquesta Sinfónica de Mexico, w latach 1928-36 był dyrektorem Konserwatorium Narodowego, a po II wojnie organizował Narodowy Instytut Sztuk Pięknych.

Huapango Joségo Pabla Moncayo Garcii (1912-1958) to kompozycja powstała w roku 1941 z inicjatywy Carlosa Cháveza, którego uczniem był Moncayo. Słowo *huapango* oznacza zarówno taniec ludowy, jak i styl z tym związany. Chávez, niestrudzony organizator życia muzycznego, planował koncert pod hasłem „Tradycyjna muzyka Meksyku” i zaproponował młodemu adeptowi, by ten wraz z innymi studentami pojechał w teren, zaznajomił się z popularną muzyką regionu Veracruz.

– Pojechaliśmy do Alvarado – wspominał później Moncayo – które jest jednym z tych miejsc, gdzie folklor muzyczny zachował się w najczystszej postaci. Przez kilka dni zapisywaliśmy melodie, rytmy i instrumentacje, co okazało się sprawą niezwykle trudną, ponieważ muzycy *huapangueros* nigdy nie śpiewają tej samej melodii dwa razy tak samo.

Podobnie postąpił też Moncayo. *Huapango*, jakie ułożył pod wpływem tych zebranych melodii, nie jest ich powtórzeniem czy opracowaniem, lecz kompozycją całkowicie autorską, powstałą pod ich wpływem. Po raz pierwszy

zostało wykonane pod batutą Cháveza przez jego Orquesta Sinfónica de Mexico.

Po wojnie ten reprezentant kolejnego pokolenia muzyków meksykańskich kontynuował dzieło swojego mistrza w dziedzinie popierania tradycji narodowych w muzyce, w latach 1946-47 był dyrektorem artystycznym Orquesta Sinfónica de Mexico, później kierował Orquesta Sinfónica Nacional, wykładał kompozycję i dyrygenturę w konserwatorium.

Balet Trójganiasty kapelusze (El sombrero de tres picos) Manuela de Falli (1876-1946) należy do najsłynniejszych i najpopularniejszych dzieł tego kompozytora, bez reszty oddanego idei „narodowej muzyki hiszpańskiej”. Komiczne libretto *Trójganiastego kapelusza* opowiada o nauczce, jakiej udzieliła piękna i wesoła młynarka natrętnemu, podstarzałemu zalotnikowi. Wszelako główną rolę gra tutaj muzyka: porywające połączenie żywioowości folkloru i artystycznego wyrafinowania. Jeśli dodać, że premierę *Trójganiastego kapelusza* w Londynie w roku 1919 przygotował słynny zespół Baletów Rosyjskich Diaghilewa w scenografii Pabla Picassa, choreografii Leonida Miasina, pod batutą Ernesta Ansermeta, nie zdziwi nikogo, iż sukces był ogromny, zaś dobra fama otacza po dziś dzień to dzieło.

Podobnie zresztą było z kilkoma innymi utworami de Falli, jak opera *Krótkie życie* (premiera w roku 1913 w Nicei, rok później – w Paryżu), następnie balet *Czarodziejska miłość* (1914-15), entuzjazm wywołała też lalkowa opera *Kukielki Mistrza Piotra* wg epizodu z *Don Kichota* Cervantesa (premiera: Paryż, rok 1923, następnie Nowy Jork – rok 1925).

Zarazem jednak już od lat 20. przechodził de Falla kryzysy nerwowe, utrudniające mu, czy

wręcz paraliżujące pracę twórczą. Lata wojny domowej w Hiszpanii spędził w Paryżu, w Londynie i na Majorce, ostatecznie zaś w 1939 r. schronił się do Argentyny, gdzie pozostał już do końca życia, praktycznie wycofawszy się z działalności publicznej i pozostawiwszy niedokończone oratorium *Atlantida* na chór, głosy solowe i orkiestrę, ogromne przedsięwzięcie, można rzec: „ponadkontynentalne”.

A my, Polacy, możemy żałować, iż pośród niedokończonych partytur de Falli została również opera *El fuego fatuo* (*Błądny ogień*), rozpoczęta w 1919 r., na motywach muzyki Chopina.

Czarodziejska miłość Manuela de Falli, balet z kilkoma wstawkami śpiewanymi, ma fabułę osnutą na starej ludowej baśni. Opowiada o tym, jak pewną piękną młodą wdowę nachodzić zaczął duch zmarłego męża, zazdrosny o jej nowego kochanka... I ostatecznie udało się go ułagodzić siłą miłości... przy wsparciu czarów, które kobieta odprawia w trakcie rytualnego tańca ognia...

Ten krótki, jednoaktowy spektakl, napisał Manuel de Falla w roku 1915, a bohaterką premiery w Madrycie stała się tańcząca i śpiewająca Cyganka Pastora Imperio, której sztuką entuzjasmowała się cała Hiszpania. Za Pirenejami toczyła się już wojna światowa, a wśród wielu artystów którzy w burzliwym czasie znaleź-

li schronienie w Hiszpanii, był pianista Artur Rubinstein, zaprzyjaźniony z de Fallą. W jego pamiętnikach znalazło się takie wspomnienie:

„...de Falla i ja staliśmy się serdecznymi przyjaciółmi. Pewnego wieczora zabrał mnie na występ Pastory Imperio, sławnej cygańskiej śpiewaczki i tancerki, która występowała w jego balecie „Czarodziejska miłość”... Przedstawienie odbywało się w teatrze późnym wieczorem, po zakończeniu normalnego spektaklu. Grało pięciu czy sześciu muzyków, zespół jaki słyszy się zazwyczaj w nocnych lokalach, przy czym pianista grał nie na fortepianie, lecz na pianinie. Ale muzyka mnie zafascynowała, zwłaszcza taniec, zwany *Tańcem ognia*, fantastycznie wykonany przez Pastorę Imperio.

– Czy mógłbyś mi udostępnić partyturę tego tańca? – poprosiłem kompozytora. – Chciałbym ją transkrybować na fortepian i zagrać na którymś z koncertów.

– Dam ci, oczywiście – uśmiechnął się de Falla – ale wątpię, czy zrobi to jakies wrażenie.

Dokonałem transkrypcji, opierając się wiernie na oryginalnej partyturze. Kiedy na następnym koncercie wykonałem ten taniec na bis, publiczność oszalała: musiałem powtarzać go trzykrotnie”.

Tyle Rubinstein w swoich pamiętnikach. Dość tylko można, że *Taniec ognia* stał się odtąd jednym ze stałych i najefektowniejszych bisów pianisty.

The Metropolitan Opera: Live in HD

Georges Bizet

Carmen / retransmisja

Planowany czas trwania przedstawienia: 3:40

W rolach głównych: Anita Hartig (Micaëla), Anita Rachvelishvili (Carmen), Aleksandrs Antonenko (Don José), Ildar Abdrazakov (Escamillo).

Dyryguje: Pablo Heras-Casado. Reżyseria: Richard Eyre.

Scenografia i kostiumy: Rob Howell. Światło: Peter Mumford. Choreografia: Christopher Wheeldon.

Cykl *The Met: Live in HD* jest realizowany dzięki szczeremu finansowemu wsparciu jego fundatora, czyli

The Neubauer Family Foundation

Globalnym sponsorem korporacyjnym cyklu

The Met: Live in HD jest

Bloomberg

Transmisje w technologii HD są wspierane przez

Toll Brothers
America's Luxury Home Builder

www.metopera.org/HDLive

Dystrybutor:

CIKÁNEK
management

www.nazywowkinach.pl

Odwiedź powyższą stronę, jeśli chcesz wygrać wycieczkę do Nowego Jorku, by obejrzeć przedstawienie w The Metropolitan Opera.

8 listopada /sobota/ godz. 17.00
sala koncertowa filharmonii

Wielki operowy przebój w efektownej inscenizacji Richarda Eyre wraca na scenę Met z Anitą Rachvelishvili w tytułowej roli pięknej, choć niestałej Cyganki, tańczącej, śpiewającej i uwodzającej wszystkich mężczyzn „tam na przedmieściach Sewilli”, z dramatycznym, jak wiemy finałem.

The Metropolitan Opera

HD
LIVE

Muzyczna podróż przez albumy

Pink Floyd

z zespołem

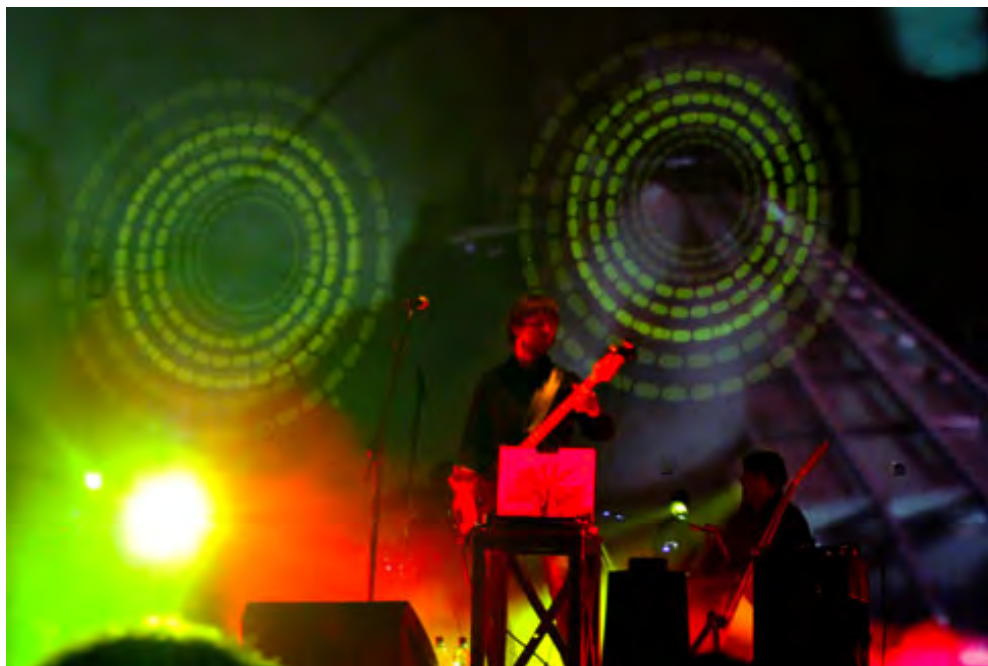
Spare Bricks

Wszyscy doskonale znają dokonania zespołu Pink Floyd, ale niewielu miało okazję posłuchać jego muzyki na żywo. Utwory z klasycznych albumów – Dark Side Of The Moon, Wish You Were Here i The Wall – wykona zespół Spare Bricks.

Jak przystało ze względu na charakter muzyki Pink Floyd, koncertowi będą towarzyszyć pokazy multimedialne, efekty specjalne, występ chóru dziecięcego, układy taneczne w wykonaniu Pracowni Tańca Pryzmat oraz oryginalna scenografia.

Spare Bricks jako pierwszy polski zespół dostał się do prestiżowego grona najlepszych coverbandów zespołu Pink Floyd, prowadzonego przez jeden z najbardziej znanych na świecie floydowskich portali internetowych: <http://www.pinkfloydz.com/tributebands.htm>

10 listopada /poniedziałek/ godz. 19.00
sala koncertowa filharmonii

Zespół dba o każdy szczegół wykonawczy, pozostawiając jednak miejsce na autorską interpretację. Oprawa multimedialna zawiera filmy, animacje i grafiki – doskonale dopasowane klimatem do konkretnych utworów. Jednym słowem, jeśli ktoś kocha muzykę, którą tworzyli muzycy Pink Floyd, to powinien to zobaczyć.

Na koncert zapraszają:

Filharmonia Warmińsko – Mazurska im. Feliksa Nowowiejskiego, Nu Media, Witrualna Polska, Radio Zet Gold, Gazeta Olsztyńska i Nasz Olsztyniak.

Relację z koncertu można obejrzeć na stronie:

<http://horacy67.blogspot.com/2014/03/zapasowy-pink.html>

Koncert kameralny

Mieczysław Szlezer skrzypce

Danuta Mroczek-Szlezer fortepian

Orkiestra smyczkowa Filharmonii
Warmińsko-Mazurskiej

Program:

Feliks Mendelssohn-Bartholdy

Koncert d-moll na skrzypce, fortepian i
orkiestrę smyczkową

Allegro

Adagio

Allegro molto

Edward Grieg

Suita w dawnym stylu
„Z czasów Holberga” op. 40

Praeludium

Sarabande

Gavotte

Air

Rigaudon

14 listopada /piątek/ godz. 19.00

sala koncertowa filharmonii

Mieczysław Szlezer

skrzypce

Skrzypek, altowiolista i pedagog, przedstawiciel wielopokoleniowej rodziny muzycznej, urodził się w Krakowie w połowie XX wieku. Jest absolwentem Akademii Muzycznej w Krakowie, Indiana University w Bloomington (USA), Accademia Chigiana w Sienie (Włochy) i Konserwatorium Genewskiego (Szwajcaria). Jego mistrzami byli Zbigniew Szlezer, Tadeusz Wroński, Josef Gingold, Franco Gulli i Henryk Szeryng.

Mieczysław Szlezer jest laureatem krajowych i międzynarodowych konkursów muzycznych. Od ponad 40 lat prowadzi ożywioną działalność wykonawczą jako solista, kameralista

oraz koncertmistrz orkiestr symfonicznych i kameralnych w ponad 30 krajach na czterech kontynentach. Wydał kilkanaście płyt CD, dokonał nagrań archiwalnych dla radiofonii i telewizji europejskich.

Jest profesorem zwyczajnym. Prowadzi klasę skrzypiec w Akademii Muzycznej w Krakowie. Do chwili obecnej wychował blisko 50 absolwentów. Przez dwie kadencje pełnił w macierzystej uczelni obowiązki prorektora d.s. współpracy międzynarodowej i promocji artystycznej. Od roku 2008 kieruje Katedrą Skrzypiec i Altówki.

Danuta Mroczek-Szlezer

fortepian

Krakowska pianistka i kameralistka. Jest absolwentką Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej (później Akademii Muzycznej) w klasie fortepianu prof. Ludwika Stefańskiego. Studia podyplomowe odbyła w klasach prof. Rudolfa Kehra w Weimarze i Nikity Magaloffa w Sienie. Jest laureatką krajowych konkursów pianistycznych. Brała udział w kilku liczących się międzynarodowych konkursach pianistycznych w Europie. Prowadzi intensywną

działalność koncertową w kraju oraz w Niemczech, w Szwecji, we Włoszech, w Kuwejcie, w Korei Płd. i na Malcie. Dokonała radiowych i telewizyjnych nagrań archiwalnych oraz płytowych. Jest profesorem zwyczajnym, prowadzi klasę kameralistyki fortepianowej w swojej macierzystej uczelni, przez wiele lat kierowała Katedrą Kameralistyki, obecnie pełni obowiązki kierownika Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego.

Wprowadzenie

Koncert d-moll na skrzypce, fortepian i orkiestrę smyczkową Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego (1809-1847) powstał w roku 1823, jest więc świadectwem ogromnego talentu czternastolatka, w którego tak wczesnych utworach bez trudu możemy rozpoznać charakterystyczne cechy jego twórczości dojrzałej: melodyjność, niekiedy z nutą sentymentalną, w ramach lekkiej i błyskotliwej formy. A ten młody człowiek był już wtedy autorem blisko stu kompozycji!

Potomek bogatej rodziny żydowskich bankierów, wnuk wybitnego filozofa Mojżesza Mendelssohna, kształtował się w kręgu wysublimowanej, literacko-poetycko-muzycznej kultury romantyzmu. Cudowne dziecko obdarzył przyjaźnią sam stary Goethe. W berlińskim domu Mendelssohnów bywali znani artyści i myśliciele epoki, cała rodzina żywo angażowała się w życie muzyczne miasta, w ich domowych „niedzielnach muzycznych” uczestniczyli często wirtuozi tej miary co pianiści Ignacy Moscheles i Fryderyk Kalkbrenner. Tam też, podczas owych rodzinnych koncertów, prezentowane były pierwsze próby kompozytorskie utalentowanych dzieci: Feliksa i jego starszej siostry – Fanny. Koncert podwójny d-moll na skrzypce, fortepian i smyczki przedstawił młody adept kompozycji na jednym z takich prywatnych koncertów, w maju 1823 r.

Jednakże niedługo potem, z początkiem roku 1824, dokonał Mendelssohn symbolicznego gestu: oto świeżo skomponowaną Symfonię c-moll opatrzył numerem „opus 1”, niejako unieważniając cały swój wcześniejszy dorobek, wspomniane 100 utworów mło-

dzieńczych, do których nie chciał już wracać. Również ten Koncert na skrzypce i fortepian powędrował wtedy do szuflady, skazany na długie lata zapomnienia, a jego współczesne, krytyczne wydanie ukazało się dopiero w roku 1999.

Suita w dawnym stylu „Z czasów Holberga” Edwarda Griega (1843-1907) powstała w roku 1884, z okazji przygotowywanych w Bergen obchodów 200. rocznicy urodzin Ludwika Holberga (1684-1754), urodzonego w tym mieście pisarza, dramaturga, filozofa i historyka, wybitnego reprezentanta idei Oświecenia w kulturze Danii i Norwegii (wówczas będących w unii pod jednym berłem).

Sam Grieg również urodził się w Bergen, a później, w roku 1880, otoczony już nimbem „twórcy norweskiej muzyki narodowej”, zwany czasem „Chopinem północy”, wrócił do rodzinnego miasta, i mieszkał tam stale już do śmierci. Stamtąd wyjeżdżał w swoje liczne podróże koncertowe po Europie, podczas których, występując w roli pianisty i dyrygenta, stawał się nieformalnym ambasadorem swojego kraju.

Nadzwyczajną popularnością cieszył się jego Koncert fortepianowy a-moll, skomponowany przezeń w wieku 25 lat, kiedy to świeżo po konserwatorium w Lipsku Grieg pełnił funkcję dyrygenta Towarzystwa Filharmonicznego w Christianii (dziś Oslo). W koncercie tym znalazło się praktycznie już wszystko, co miało wkrótce przesądzić o międzynarodowej sławie młodego Norwega, a co po dziś dzień kojarzy się z wyobrażeniem „muzyki północy”: ostre, ostinatowe rytmy, chromatyka, surowe,

elegijne brzmienia przywodzące na myśl widoki posępnych, skalistych fiordów.

Jeszcze chyba szerszej popularności przysporzyły mu dwie suity orkiestrowe ułożone z muzyki do inscenizacji dramatu Ibsena *Peer Gynt*, której premiera odbyła się w Christianii (dziś: Oslo) w 1876 r. O sympatii jaką się cieszył wśród współobywateli, może świadczyć wspomnienie jednego ze współczesnych, który podobno na własne oczy widział, że gdy Grieg z żoną szli ulicami Bergen, otaczały ich gromady dzieci gwizdających melodie z *Peer Gynta*...

Naturalną więc kolejną rzeczą magistrat Bergen, chcąc uczcić pamięć słynnego obywatela miasta sprzed dwóch stuleci – zwrócił się do

najsłynniejszego obywatela Bergen w czasach sobie współczesnych. Zamówiono u Griega okolicznościową kantatę ku czci Holberga, której wykonanie miało towarzyszyć odsłonięciu pomnika. Kompozytor przyjął zamówienie, napisał odpowiednią kantatę na baryton i chór męski, ale że sam z dystansem podchodził do oficjalnych ceremonii, dołączył upominek prywatny i mniej formalny: właśnie rzezoną *Suitę „Z czasów Holberga”* – suitę tańców stylizowanych w duchu baroku. Wystarczy spojrzeć na daty: „czasy Holberga” niemalże pokrywają się z „czasami Bacha”. Mamy tu więc świat muzyki Bacha, Vivaldiego, Marcella – przywoływany z wielkiej oddali przez kompozytora drugiej połowy wieku XIX, romantyka.

Koncert rodzinny – Ukraina

Warmia i Mazury muzyka folklorem podszyta

Wykonawcy:

Bogdan Moczurad – dyrygent

Orkiestra Narodowego Akademickiego

Ukraińskiego Teatru Dramatycznego im. Marii

Zańkowieckiej ze Lwowa z solistami: skrzypce,
klarnet, cymbały

– Aleksandra Jurach – bandura

– Trio: Serhij Petryczenko – lira korbowa;

Monika Paśnik-Petryczenko (Ukraina/Polska)

oraz Johann Wolfgang Niklaus – śpiew (Schola
Węgajty)

– Zespół Muzyki Cerkiewnej „KLIROS” (kierownik
zespołu – Jan Połowianiuk)

– Zespół Pieśni i Tańca „Dumka” z Górowa

łławeckiego (kierownik zespołu: Oksana

Sytczyk, choreografia: Michał Semotiuk i Alicja
Krawczuk)

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kolberg 2014 – Promesa”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

instytut muzyki i tańca

Prowadzenie koncertu:

Agnieszka Krajewska-Werecka

16 listopada /niedziela/ godz. 11.00
sala koncertowa filharmonii

Program:

Marsz ukraiński „Jechał strzelec na wojenkę”

J. Barnycz – „Kołomyjka”

R. Kupczyńskij – „I śniło się...”

O. Jakowczuk – „Capriccio buko-
wińskie” (solo na klarnecie: Rusłan
Pawlenko)

P. Dworskij – „Stozary”

„Noc taka księżycowa” – opraco-
wanie na orkiestrę piosenki ludo-
wej

M. Skoryk – Melodia

Doina, jamparale i hora (solo na
klarnecie: Andriy Wakula)

Melodie bukowińskie

R. Kupczyńskij – Walc „Skryła noc”

Taniec ukraiński „Hop-ha-hov”

A. Tolmaczow – „Kwiaty Romena”

Pieśni ludowe:

„Hej tam, za Dunajem”

„Świeć, miesięczku”

„Czareczka wina”

„Hej, sokoły”

S. Kuszniuruk – „Hucułka” (solo na
cymbałkach: Wołodymyr Stupyk)

S. Lunkiewicz – Romans (solo na

skrzypcach: Taras Iwasyk)

E. Filipow – wiązanka melodii

W. Iwasiuka

Prezentacja regionalnych instrumentów tradycyjnych, tańców, pieśni,
strojów.

POP - filharmonia

Jacek
Wójcicki
z zespołem

18 listopada /wtorek/ godz. 19.00
sala koncertowa filharmonii

Po raz pierwszy artysta koncertuje z „pełnowymiarowym zespołem”, a usłyszymy zarówno doskonale znane publiczności pozycje z jego repertuaru, nieśmiertelne przeboje Marka Grechuty, Ewy Demarczyk, Franka Sinatry, piosenki filmowe, jak i nowe propozycje.

Narodowy balet Ukrainy

Virski

Korzenie baletu VIRSKI sięgają 1937 r., kiedy to dwóch wybitnych tancerzy: Pavlo Virski i Nikola Bolotov założyli pierwszy na Ukrainie zespół tańca folklorystycznego. W swoim bogatym repertuarze zespół ma m.in. opracowania tańców ludowych.

20 listopada /czwartek/ godz. 19.00
sala koncertowa filharmonii

Balet VIRSKI odwiedził ponad 70 krajów na wszystkich kontynentach. Jego występy są pełne ekspresji i żywiołowości, ale również humoru i zadumy.

Od 1980 r. dyrektorem Narodowego Baletu Ukrainy VIRSKI został zasłużony artysta Myroslav Vantuch, który pełni tę funkcję do dnia dzisiejszego. W 1991 r. przy zespole powołano szkołę baletową dla dzieci.

Wielkie

koncerty skrzypcowe

Ewa Strusińska dyrygent
Marta Magdalena Lelek skrzypce
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii
Warmińsko-Mazurskiej

Program:

Alban Berg
Koncert skrzypcowy („Pamięci anioła”)
Andante – Allegretto
Allegro, ma sempre rubato, frei wie eine Kadenz –
Adagio

Antonin Dvořák
VI Symfonia D-dur op. 60
Allegro non tanto
Adagio
Scherzo (Furiant). Presto
Finale. Allegro con spirito

21 listopada /piątek/ godz. 19.00
sala koncertowa filharmonii

Ewa Strusińska

dyrygent

Pierwszy dyrygent i kierownik muzyczny Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Szczecińskiej. Finalistka i laureatka prestiżowego II Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego im. Gustawa Mahlera w Bambergu. W latach 2008-2010 dyrygent-asystent Hallé Orchestra w Manchesterze. Pierwsza kobieta w historii Wielkiej Brytanii piastująca takie stanowisko.

Urodzona w Stalowej Woli artystka ukończyła studia na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina, prowadząc koncert dyplomowy z Orkiestrą Filharmonii Narodowej w Warszawie. W tym samym roku wygrała konkurs na asystenta dyrygenta Filharmonii Częstochowskiej, a wkrótce potem na stanowisko Junior Fellow in Conducting w Royal Northern College of Music w Manchesterze – instytucji, z którą nieprzerwanie współpracuje od 2006 r.

Od tego czasu Ewa Strusińska mieszka w Wielkiej Brytanii. W 2008 r. objęła posadę dyrygenta-asystenta Hallé Orchestra (najstarszej profesjonalnej orkiestry w tym kraju), której dyrektorem artystycznym jest Sir Mark Elder CBE. Takie stanowisko pełni jako pierwsza kobieta w historii Wielkiej Brytanii, a fakt ten zostaje szeroko odnotowany przez prasę angiel-

ską („The Times”, „Guardian”, „The Independent”, „BBC Music Magazine”, „Gramophone”) oraz przez polskie media („Wprost”, „Przekrój”, TVN).

W swojej międzynarodowej karierze Ewa Strusińska pracowała z wieloma czołowymi orkiestrami na świecie, takimi jak Northern Sinfonia, BBC National Orchestra of Wales, The Hallé Orchestra, Bamberger Symphoniker, Hofer Symphoniker, Sinfonietta Baden, Uppsala Chamber Orchestra, Johannesburg Philharmonic Orchestra, Gävle Symfoniorkester, Norrlands Opera Symphony Orchestra, Sønderjyllands Symfoniorkester czy Slovak Sinfonietta, a także w Polsce, m.in. z orkiestrami Filharmonii Narodowej, Teatru Wielkiego, NOSPR-u, Filharmonii Rzeszowskiej, Filharmonii Koszalińskiej, Filharmonii Opolskiej, Filharmonii Olsztyńskiej, Filharmonii Szczecińskiej, z Radomską Orkiestrą Kameralną, z Sinfonią Iuventus oraz z Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej.

W 2008 r. została wybrana przez London Symphony Orchestra do grona trojga uczestników kursu mistrzowskiego Valerego Gergieva, a w 2010 r. współpracowała z Royal Ballet w Covent Garden.

Ewa Strusińska ma w repertuarze wiele dzieł operowych, które wykonywała m.in. na Buxton Opera Festival, w Royal Northern College of Music oraz w Teatrze Wielkim w Warszawie, z którym w latach 2011-2013 współpracowała

w charakterze dyrygenta-asystenta Opery Narodowej oraz Polskiego Baletu Narodowego.

W uznaniu dorobku zawodowego artystka otrzymała tytuł Ambasadora Stalowej Woli.

Marta Magdalena Lelek

skrzypce

Uważana za jedną z najlepszych polskich skrzypaczek, opisywana przez recenzentów jako „wybitna”, „zachwycająca barwą dźwięku”, „o zapierającej dech w piersiach technice”, „oczarowująca publiczność wdziękiem i intensywnością interpretacji”.

Naukę gry na skrzypcach rozpoczęła w wieku 9 lat w klasie skrzypiec prof. Pawła Puczka – kierownika Katedry Instrumentów Smyczkowych Akademii Muzycznej w Katowicach. Później kontynuowała naukę pod kierunkiem prof. Antoniego Cofalika, zdobywając w tym czasie nagrody i wyróżnienia. Studia wyższe podjęła w 1999 r. w prestiżowej The Guildhall School of Music&Drama w Londynie, w klasie skrzypiec prof. Krzysztofa Śmietany.

W 2003 r. uzyskała tytuł Bmus with Honours a dwa lata później The Master Degree with Distinction in Performance. Jako studentka miała możliwość doskonalenia się pod kierunkiem Sir Colina Davisa, Jordi Savalla, The Takács Quartet i wielu innych. Doskonalila również swoje umiejętności pod kierunkiem prof. Wandy Wiłkomirskiej oraz prof. José Luisa Garcii Asensio.

Występuje z powodzeniem jako solistka z orkiestrami symfonicznymi i kameralnymi w Europie (Polska, Niemcy, Włochy, Hiszpania, Albania, Francja, Ukraina, Rosja, Hiszpania, Portugalia, Republika Czeska), w Azji, Ameryce, Ameryce Południowej, Australii. Koncertowała między innymi z OSEM w Meksyku (Orquestra

Sinfónica Estado Mexico), UANL w Meksyku, z Orquestra de Camara Teatro des Bellas Artes w Mexico City, z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Tajlandii w Bangkoku, z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Ukrainy w Kijowie, z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Radia i TV Albanii w Tiranie, z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Krakowskiej.

Jako solistka współpracuje z tak wybitnymi dyrygentami jak Jacek Kaspszyk, Tadeusz Wojciechowski, Paweł Przytocki, Michał Dworzyński, Charles Olivieri-Munroe, Gudni Emilsson, José Luis Castillo, Claude Villaret, Volodymir Sirenko, Hobart Earle, Łukasz Borowicz, Wojciech Michniewski, Peter Dąbrowski, Miguel Salmon del Real, Michał Nesterowicz, Marcin Nałęcz-Niesiołowski, Jerzy Salwarowski czy Igor Verbitsky.

W swoim ciekawie dobieganym repertuarze ma między innymi koncerty skrzypcowe Benjamina Brittena, Williama Waltona, Vaughana Williamsa, Karla Amadeusa Hartmanna, Paula Hindemitha, Albana Berga, Igora Strawieńskiego, Samuela Barbiera, Ferruccio Busoniego, Castelnuovo-Tedesco, Carla Nielsena, Yevgena Stankovycha (nr 2), Andrzeja Panufnika, Davida Tukici oraz koncerty skrzypcowe Karla Fioriniego: napisany dla niej i jej zadedykowany koncert skrzypcowy nr 2 (premiera tego dzieła odbyła się w maju 2012 r. z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Tajlandii w Bangkoku) oraz koncert skrzypcowy nr 3.

Artystka ma w dorobku płytę CD z koncertami skrzypcowymi Karla Fioriniego wydaną przez brytyjską firmę fonograficzną „Divine Art” (distribucja Naxos), której entuzjastyczne recenzje ukazały się w Europie oraz Ameryce.

Plany koncertowe Marty Magdaleny Lelek w sezonie 2014/15 obejmują między innymi koncerty w Stanach Zjednoczonych z So-

thern Arizona Symphonic Orchestra SASO, w Brazylii – z Camerata Brasilia, w Ekwadorze – z Orquestra Sinfonica di Loja, w Turcji – z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii w Ankarze, a także z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Radia i TV Albanii w Tiranie, z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Kolumbii w Bogocie, z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Boliwii w La Paz, ponadto w Niemczech – z Sudwestfalen Philharmonic Orchestra oraz z Vogtland Philharmonic Orchestra, w Republice Czeskiej – z North Czech Philharmonic, w Hiszpanii – z Barcelona Modern Project, we Włoszech – z Orchestra Sinfonica di Grosseto, Orquestra Sinfonica di Sanremo, Orquestra Sinfonica di Fondi, Orquestra Sinfonica di Pescara, w Meksyku – z UANL Monterrey Philharmonic Orchestra, Orquestra Sinfonica di Guanajuato, Eduardo Mata Symphony Orchestra, Aguascalientes Symphony Orchestra, Orquestra da Camara Teatro des Bellas Artes w Mexico City, „Cepromusic” Modern Ensemble, Michoacan Symphony Orchestra, w Tajlandii – z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Tajlandii w Bangkoku, w Rosji – z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii w Woroneżu, Francji, Argentynie.

W Polsce w tym sezonie artystka zagra m.in. z orkiestrami symfonicznymi Filharmonii w Szczecinie, Krakowie, Katowicach, Olsztynie, Poznaniu, Toruniu, Opolu, Radomiu, Łomży, Bydgoszczy i in.

Marta Magdalena Lelek była stypendystką Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Fundacji Kultury Polskiej, the Corporation of London, the Myra Hess Trust (Londyn), the Worshipful Company of Musicians (Londyn), the Cripplegate Foundation (Londyn).

Artystka gra na węgierskich skrzypcach (János Spiegel – Budapest 1926).

Wprowadzenie

Koncert skrzypcowy Albana Berga (1885-1935) jest jednym z niekwestionowanych arcydzieł muzyki XX wieku, godnym kontynuatorem wiedeńskiej rodziny wielkich dzieł, której niewzruszone filary to koncerty skrzypcowe Beethovena i Brahmsa.

Warto – mówiąc o Albanie Bergu – podkreślić ów czynnik kontynuacji, ciągłość tradycji, mimo iż przecież w muzyce powstającej w Wiedniu w pierwszych dekadach XX wieku dokonywał się na pozór przewrót iście kopernikański. Chodzi o tzw. dodekafonię, technikę komponowania z użyciem – jako podstawy kompozycji – serii dwunastu dźwięków (dodeka = dwanaście), odkrytą przez jedenaście lat od Berga starszego Arnolda Schönberga, którego ów stał się uczniem i przyjacielem, podobnie jak trzeci z tej grupy: starszy od Berga o dwa lata Anton Webern.

Taką serię tworzy dwanaście dźwięków na różnych interwałach oktawy, ułożonych w kolejności wybranej przez kompozytora. Ów materiał dźwiękowy poddawany jest przekształceniom z zastosowaniem rozmaitych reguł matematycznej kombinatoryki, z fundamentalnym zastrzeżeniem, iż żaden dźwięk serii nie może pojawić się po raz drugi „poza kolejką”, póki nie zostaną wykorzystane wszystkie inne z wybranej serii. Wynika stąd między innymi szczególnie „równouprawienie” dźwięków – zaprzeczenie hierarchii tonów w tradycyjnym systemie dur-moll, w którym niektóre stopnie skali, przede wszystkim pierwszy (tonika) i piąty (kwinta), są szczególnie uprzywilejowane, z czym się wiąże cały system zależności, koniecznych następstw i ciężenia pewnych tonów ku innym.

Z wymienionej „wielkiej trójcy dodekafoników wiedeńskich” najradykałniejszy był Anton Webern, zaś Alban Berg – przeciwnie, do rygorów tej techniki podchodził najswobodniej, toteż jemu przypadła rola łącznika „między dawnymi a młodszymi laty”. Żonaty z nieślubną córką cesarza Franciszka Józefa, lubiany w wiedeńskim towarzystwie, umiał przekonująco połączyć koncesje na rzecz zakorzenionych w tradycji przyzwyczajęń słuchaczy z coraz wyższymi wymaganiami artystycznymi stawianymi sobie samemu. Jednym ze szczytowych jego osiągnięć w tym względzie jest opera *Wozzeck* na podstawie dramatu *Woyzeck* niemieckiego romantyka i prekursora ekspresjonizmu Georga Büchnera, w której w szczególnie mistrzowski sposób Berg połączył formułę teatru muzycznego z matematyczną precyzją i zwięzłością muzyki, ujętej w szeregu krótkich, dramatycznych scen o niezwykłej sile wyrazu, bogatych w lirykę, ironię, groteskę.

Swój Koncert skrzypcowy poświęcił Alban Berg „pamięci anioła” – zmarłej w wieku osiemnastu lat Manon, córki Almy Mahler, wdowy po kompozytorze Gustawie Mahlerze z jej drugiego małżeństwa z Walterem Gropiusem, wybitnym architektem, współtwórcą Bauhausu. Lecz jednocześnie stał się ów koncert – niezwykle to przypadek, podobny do historii *Requiem* Mozarta! – ostatnim dziełem Berga, jak gdyby muzyką żałobną którą kompozytor pisał sam dla siebie.

Muzyka ta, skupiona, gęsta, przepojona głębokim emocjonalizmem, powstawała – jak notują biografowie kompozytora – w okresie jego zapaści psychicznej, jak w jakimś transie;

wysnuwała się niemal organicznie z przyjętej przezeń wyjściowej serii dźwięków, odpowiadającej po części układowi strun w skrzypcach, łączyła w sobie różne systemy dźwiękowe: technikę dwunastotonową, system dur-moll i skalę całotonową.

Dla bardziej dociekliwych miłośników muzyki wypiszmy tu ową serię, na której zbudowany został Koncert Berga. Są to dźwięki: g-b-d-fis-a-c-e-gis-h-cis-dis-eis. Skrzypkowie od razu zauważą, iż grając od początku, co drugi dźwięk tej serii (a więc g-d-a-e) – to dźwięki pustych strun skrzypiec! Brzmi to od pierwszych taktów zjawiskowo, widmowo; jak gdyby struny odzywały się same z siebie, trącane niewidzialną ręką...

W dalszej części swego niezwyklego dzieła wtrąca Berg cytat tanecznej melodii ludowej z Karyntii, zaś w przejmującym finale wprowadza nagle fragment bachowskiego chorału „Es ist genug” („Panie, już dość”) kończącego kantatę BWV 60 „O Ewigkeit, du Donnerwort” („Wieczności, jakież gromy ślesz”).

Cztery miesiące po ukończeniu kompozycji Berg zmarł i nie usłyszał już prawykonania swojego koncertu, które odbyło się 19 kwietnia 1936 r. w Barcelonie. Grał skrzypek Louis Krasner, któremu ostatecznie koncert został dedykowany, zaś orkiestrę poprowadził wybitny dyrygent niemiecki Hermann Scherchen.

VI Symfonia D-dur op. 60 Antonína Dvořáka (1841-1904) powstała w roku 1880, w okresie gdy twórczość tego kompozytora – dobijającego już do czterdziestki, a wciąż mało znanego szerszej opinii publicznej – zaczynała właśnie wychodzić z cienia. Przyczyniło się do tego powodzenie jego *Tańców słowiańskich*, które – wydane w renomowanej berlińskiej oficynie Simrocka – podbiły publiczność przebojem. Echa tych arcypopularnych *Tańców* pobrzmiwają też w VI Symfonii, jakby na potwierdzenie słów kompozytora, który był się wyraził, że chce zawsze pozostać „prostym czeskim muzykaniem”.

Lecz dla „prostego czeskiego kompozytora” u progu kariery nie bez znaczenia jednak było wsparcie z Wiednia, udzielone przez samego Johannesa Brahmsa. Już kilka lat wcześniej Brahms, jako członek komisji rozdzielającej cesarsko-królewskie stypendia, zwrócił uwagę na podanie młodego organisty z Pragi, zapoznawszy się z jego utworami. I to on zarekomendował go Simrockowi, swojemu wydawcy. Tą drogą, powoli, świat zaczynał poznawać przyszłego twórcę *Stabat Mater*, Koncertu wiolonczelowego, Symfonii „Z Nowego Świata”, czy też baśniowej opery *Rusalka* (a także prawdziwego przeboju: powtarzanej przez wszystkie katarynki *Humoreski*).

The Metropolitan Opera: Live in HD

Gioacchino Rossini

Cyrulik sewilski

(Il Barbiere di Siviglia)

Planowany czas trwania przedstawienia: 3:25

W rolach głównych: Isabel Leonard (Rozyna), Lawrence Brownlee (hrabia Almaviva), Christopher Maltman (Figaro).

Dyryguje: Michele Mariotti. Reżyseria: Barlett Sher. Scenografia: Michael Yeargan.
Kostiumy: Catherine Zuber. Światło: Christopher Akerlind.

Cykl *The Met: Live in HD* jest realizowany dzięki szczeremu finansowemu wsparciu jego fundatora, czyli

The Neubauer Family Foundation

Globalnym sponsorem korporacyjnym cyklu

The Met: Live in HD jest

Bloomberg

Transmisje w technologii HD są wspierane przez

Toll Brothers
America's Luxury Home Builder

www.metopera.org/HDLive

Dystrybutor: **CIKÁNEK**
management

www.nazywowkinach.pl

Odwiedź powyższą stronę, jeśli chcesz wygrać wycieczkę do Nowego Jorku, by obejrzeć przedstawienie w The Metropolitan Opera.

22 listopada /sobota/ godz. 18.55
sala koncertowa filharmonii

Tryskająca humorem komedia o tym, jak to młodzi zakochani z pomocą niezastąpionego cyrulika Figara wystrychnęli na dudka zazdrosnego opiekuna panienki. Tę chyba najsłynniejszą z oper komicznych od blisko dwustu lat wciąż na nowo oklaskuje publiczność operowa całego świata. Obecnie *Cyrulik* wraca na scenę Met w doskonałej inscenizacji z roku 2006.

The Metropolitan Opera

Mistrzowskie Recitale Fortepianowe

Radosaw Sobczak
fortepian

Program:

Ludwig van Beethoven

Sonata f-moll op. 2 nr 1

Allegro

Adagio

Menuetto. Allegretto

Prestissimo

Ludwig van Beethoven

Sonata f-moll op. 57 („Appassionata”)

Allegro assai

Andante con moto

Allegro ma non troppo

Andantino

Allegretto

Andante cantabile

Presto

Adagio sostenuto

Maestoso

Fryderyk Chopin

Nokturn H-dur op. 9 nr 3

Richard Wagner / Franz Liszt

Śmierć Izolda (Isolde's Liebestod) z dramatu
muzycznego *Tristan i Izolda*

Sergiusz Rachmaninow

6 Moments musicaux op. 16

27 listopada /czwartek/ godz. 19.00
sala koncertowa filharmonii

Radosław Sobczak

fortepian

Urodził się w 1981 r. w Piszcu. W roku 2006 ukończył Uniwersytet Muzyczny im. F. Chopina w Warszawie w klasie fortepianu prof. Edwarda Wolanina. Uzupełniał studia muzyczne u prof. Victora Macarova.

Jest laureatem II nagrody I Europejskiego Konkursu Pianistycznego „Halina Czerny-Stefańska in memoriam” w Poznaniu (2008). Wyróżniony na XIV Międzynarodowym Konkursie im. F. Chopina w Warszawie w 2000 r., otrzymał tytuł „Najlepszego Polaka Konkursu” oraz wiele nagród pozaregulaminowych, m.in. fortepian Yamaha od Fundacji prof. Reginy Smendzianki oraz stypendium Fundacji „Crescendum est Polonia”.

Występował w wielu polskich filharmoniach, brał udział w licznych festiwalach polskich i zagranicznych, takich jak: Chopin Festival „Settimane Musicali Bresciane – Genio e malinconia” we Włoszech, Festiwal Pianistyki w Kitzingen (Niemcy), Festiwal Pianistyki Polskiej w Słupsku i Festiwal Muzyki Polskiej w Győr (Węgry).

W 2002 r. zagrał siedem recitali w Chinach na zaproszenie Shanghai Concert Hall, uświetnił obchody przyjęcia Polski do Uni Europejskiej podczas koncertu dla parlamentarzystów europejskich w Strasburgu w 2003 r.

W grudniu 2007 r. został zaproszony do występu na gali sylwestrowej w Operze Narodowej w Warszawie.

Jest pierwszym polskim pianistą, który wystąpił w Maskacie (Oman) na zaproszenie Ambasady Polskiej w Rijadzie; koncert odbył się w hotelu Crowne Plaza w 2010 r.

W 2011 r. jego wykonanie koncertu Czajkowskiego z Inkorean Symphony Orchestra w Pusan Art Centre zostało zarejestrowane na płycie CD.

Koncertował w Polsce, w Niemczech, we Francji, w Czechach, we Włoszech, w Rosji, w Szwajcarii, w Izraelu, w Palestynie, w Arabii Saudyjskiej, w Australii, w Korei, w Chinach i w USA.

Wielokrotnie występował w kościołach – katolickim, ewangelickim, prezbiteriańskim oraz w synagodze żydowskiej.

Jest członkiem Towarzystwa Muzycznego im. Teodora Leszetyckiego w Warszawie.

W latach 2010-2012 był pedagogiem Chopin-Keimyung University w Daegu w Korei. Obecnie jest asystentem na Uniwersytecie Muzycznym im. F. Chopina w Warszawie.

Wprowadzenie

Wieczór ten można by opatrzyć tytułem: „Fortepian romantyczny”. Proponowany przez pianistę program będzie wędrówką przez lata, w toku których ten instrument – główny instrument doby Romantyzmu – doskonalił się, rozwijał swoje możliwości – stając się zarówno coraz to potężniejszym narzędziem wirtuozowskiego popisu, jak i powiernikiem najintymniejszych zwierzeń, snutych w ciszy domu o szarej godzinie.

Rozpocznie program pierwsza z 32 sonat fortepianowych Ludwiga van Beethovena (1770-1827): Sonata f-moll z opusu 2. Skomponowana w roku 1795, więc jeszcze w osiemnastym stuleciu, jest świadkiem lat, w których fortepian – jak to ktoś obrazowo określił – dopiero wydobywał się z cienia dominującego klawesynu. Miał już wtedy jednak w opinii muzyków i słuchaczy zdecydowaną przewagę: możliwość wydobywania kontrastów dynamicznych, gry legato, śpiewność, różnorodność artykulacji. To wszystko mógł na bieżąco testować młody Beethoven. Młody muzyk przyjechał do Wiednia z rodzinnego Bonn w roku 1792, zaopatrzone w listy polecające do szeregu przedstawicieli wiedeńskiej arystokracji. W owe lata stolica Austrii i Świętego Cesarstwa Rzymskiego pod berłem Habsburgów miała około 200 tysięcy mieszkańców i była jednym z centrów życia muzycznego Europy. Występując przed wpływową publicznością, a także mierząc się z konkurentami w popularnych turniejach pianistycznych, Beethoven zaczął zyskiwać sławę jako wirtuoz oraz improwizator. A opiniom o jego talencie towarzyszyło mnóstwo anegdot na temat dumy i hardości wybuchowego

młodzieńca, jednego z pierwszych artystów-buntowników, „młodych gniewnych” nadciągających czasów. I tak trwała jego świetna kariera pianistyczna, której kontynuację przeżywała w kilka lat później postępująca głuchota. Utrata słuchu nie zniszczyła jednak jego związków z fortepianem, które nieustannie pogłębiał, odkrywając dla siebie i dla późniejszych romantyków coraz to nowe możliwości ekspresji. Sonata, zwana „Appassionatą” jest jednym z etapów tej drogi.

Muzyka Sergiusza Rachmaninowa (1873-1943) to – pod względem możliwości technicznych samego instrumentu i gry na nim – drugi biegun, granice romantycznej wirtuozerii. Niech nas nie zmylą daty życia kompozytora: to był spóźniony romantyk, wychowanek wirtuozowskiej tradycji drugiej połowy XIX wieku, który tylko przypadkiem zabłąkał się w wiek XX. Wykształcony w Rosji – gdzie kompozycję uczył go m.in. Sergiusz Taniejew, uczeń Piotra Czajkowskiego – po rewolucji wyemigrował z kraju, od roku 1918 stale mieszkał w Stanach Zjednoczonych i tam osiągnął szczyty kariery. Jego utwory na fortepian, pisane przeważnie z myślą o własnych wykonaniach, należą do kanonu repertuarowego koncertujących pianistów. Niektóre z nich, jak Preludium cis-moll, skomponowane w wieku szesnastu lat, czy Preludium g-moll, stały się powszechnie znanymi przebojami. Jego koncerty fortepianowe, zwłaszcza Drugi c-moll op 18 czy Trzeci d-moll op 30, romantycznie rozlewne, z nutą patosu, nasycone echem rosyjskiej muzyki ludowej, bardzo często goszczą na koncertowych estradach. A 6 *Moments musicaux* op. 16,

które się znalazły w programie tego wieczoru, to cykl romantycznych drobiazgów skomponowanych jeszcze w roku 1896 i całkowicie w duchu małych form przeszłości.

Nokturn H-dur op. 9 nr 3 Fryderyka Chopina (1810-1849) to jedna z pierwszych jego miniatur opatrzonych tą nazwą, wziętą od kompozytora irlandzkiego Johna Fielda. Kontemplacyjną formę, wyrażającą spokój i ciszę nocy, często z jakimś burzliwym, dramatycznym epizodem wtrąconym w środku, Chopin wyniósł na szczyty poezji, czyniąc z niej jeden ze znaków rozpoznawczych swojej muzyki.

Zwieńczeniem tego romantycznego wieczoru będzie dzieło – symbol stulecia: „Miłosna śmierć Izoldy” z dramatu muzycznego *Tristan i Izolda* Ryszarda Wagnera (1813–1883). Jest to

chyba najsłynniejsze z wyznań miłosnych w muzyce XIX wieku; wyraz żaru, napięcia, zachwytu i tęsknoty, a zarazem kwintesencja „wagnerowskiego oczadzenia”, któremu uległa w owe lata Europa. Wszystko to jest w tej muzyce, śmiałej i nowatorskiej, gęstej od chromatyzmów, migotliwych harmonii (sławny „akord tristanowski!”), wyrafinowanych opóźnień o działaniu wprost narkotycznym.

Kiedy w finale dramatu Izolda umiera z miłości nad martwym ciałem Tristana, milknie również jej śpiew, niezdolny wyrazić tęsknotę do połączenia się z kochankiem i do roztopienia się wraz z nim w wieczności. W tych ostatnich minutach mówi już tylko sama orkiestra, roztańczając mistyczną wizję wiecznej szczęśliwości i ekstazy.

Franciszek Liszt dokonał kongenialnego opracowania tej muzyki na fortepian.

Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Marszałek Województwa Warmińsko Mazurskiego

prezentują koncert symfoniczny:

Jeszcze polska muzyka

Program:

Szymon Laks

Sinfonietta na smyczki

*Overture. Allegro non troppo ma
con brio*

Sérénade. Un poco adagio

Rondino. Allegro giusto

Final fuga. Allegro vivace

Henryk Pachulski

Suita na orkiestrę op. 13 „Pa-
mięci Piotra Czajkowskiego”

Prelude

Scherzo

Momento lirico

Scène de ballet

Robert Schumann

II Symfonia C-dur op. 61

*Sostenuto assai - Allegro ma non
troppo*

Scherzo. Allegro vivace

Adagio espressivo

Allegro molto vivace

Jacek Kaspszyk dyrygent

Orkiestra Akademii Beethovenowskiej

Dariusz Stańczuk słowo

28 listopada /piątek/ godz. 19.00

sala koncertowa filharmonii

Organizatorzy:
Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena
Orkiestra Akademii Beethovenowskiej
Filharmonia Warmińsko Mazurska

Współorganizacja:
Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie
Soyia Production
Orchestra Manager Marcin Klejdysz

Mecenat:

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Województwo Warmińsko–Mazurskie

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym
Województwa Warmińsko–Mazurskiego

Patroni medialni:
Polska Agencja Prasowa
Gazeta Wyborcza
Tygodnik Powszechny
Radio Kraków

Orkiestra Akademii Beethovenowskiej

... Już od pierwszych taktów słyhać, że założona w 2003 roku Orkiestra Akademii Beethovenowskiej z Krakowa składa się z najbardziej uzdolnionych, młodych talentów muzycznych w Polsce.

Annika Senger/ Online Musik Magazine

Jeden z czołowych zespołów symfonicznych w Polsce. Tworzą go pasjonaci – najwybitniejsi studenci i absolwenci europejskich wyższych szkół muzycznych, takich jak Akademia Muzyczna w Krakowie, Hochschule Für Musik Und Darstellende Kunst w Stuttgart, Hochschule für Musik w Karlsruhe, Royal Music

Conservatoire w Brukseli, Conservatoire International de Musique w Paryżu oraz Universität für Musik und darstellende Kunst w Grazu.

Zespół rozpoczął działalność w 2003 r., po sukcesach na 53. festiwalu Jünger Künstler Bayreuth. W 2005 r., za sprawą Elżbiety Pendereckiej, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, zadebiutowała podczas IX Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena w Warszawie, gromadząc wyśmienite recenzje oraz otrzymując wiele zaproszeń do udziału w prestiżowych festiwalach w kraju i za granicą. W tym samym roku nagrana została

pierwsza studyjna płyta z muzyką polską dla wytwórni DUX.

Artystyczną i organizacyjną pieczę nad zespołem pełni od samego początku Marcin Klejdysz, absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie.

Orkiestra nagrała dotychczas szesnaście płyt, między innymi dla wytwórni DUX Poland, Centaur Reccord USA, Le Foxx Music oraz Universal Music. Zespół podpisał również kontrakt z renomowaną oficyną wydawniczą EMI London KPM, dla której regularnie nagrywa klasykę, choć nie tylko. Z równie wielkim sukcesem jak po partytury muzyki wysokiej, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej sięga przecież po klasykę muzyki rozrywkowej czy filmowej. Na swym koncercie ma nagrania ścieżek filmowych dla takich gigantów jak Warner Bros czy Monolith, współpracę z kompozytorami Michałem Lorencem i Janem A. P. Kaczmarkiem, a także rejestrację niezwykle popularnego albumu „Siedem Pieśni Marii” (Universal Music Polska), który w błyskawicznym tempie zyskał miano platynowej płyty, sprzedając się w nakładzie przekraczającym 300.000 egzemplarzy.

W 2010 r. zespół ponownie zagościł na Festiwalu Young Euro Classic w Berlinie, a dzięki nowatorskiej inicjatywie „Comarch Young Europe Experience 2010” – także w prestiżowych niemieckich salach koncertowych: Alte Oper Frankfurt, Konzerthaus Dortmund oraz Gesteig Monachium. W latach 2009, 2012 i 2013 na zaproszenie Wiedeńskiego Towarzystwa Muzycznego Orkiestra Akademii Beethovenowskiej wystąpiła w legendarnej Złotej Sali Musikverein.

Wysoką klasę orkiestry potwierdza również współpraca z największymi autorytetami sztuki dyrygenckiej, kompozytorami i solistami,

wśród których znaleźli się m.in.: Jacek Kaspszyk, Krzysztof Penderecki, Gabriel Chmura, Michał Dworzyński, Wolfgang Seeliger, Łukasz Borowicz, Cristiano Vasquez, Michał Klauza, Piotr Sułkowski, Paweł Przytocki, Steven Isserlis, Krzysztof Jabłoński, Łukasz Długosz, Małgorzata Walewska, Aleksander Kobrin, Wibi Soerjadi, Thomas Quasthoff, Aleksander Kobrin, Konstantin Scherbakov, Ingolf Wunder, Christian Lindberg, Oystein Baadsvik, Kevin Kenner, Bartosz Koziak, So-Ock Kim, Iwona Sobotka i Rafał Bartmiński.

Obecnie Orkiestra Akademii Beethovenowskiej koncertuje w kraju i za granicą, realizując V edycję cyklu „Jeszcze polska muzyka...”, promującego zapomnianą polską muzykę, pod patronatem Województwa Małopolskiego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ponadto, dzięki współpracy z Ministerstwem Kultury i krakowską Akademią Muzyczną, zespół realizuje już III edycję międzynarodowych mistrzowskich kursów dyrygenckich.

15 kwietnia 2014 Orkiestra Akademii Beethovenowskiej po raz kolejny wystąpiła w Filharmonii Narodowej podczas XVIII edycji Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena. Od listopada 2013, na zaproszenie artystów OAB, funkcję I dyrygenta objął maestro Jacek Kaspszyk.

www.oab.com.pl

Jacek Kaspszyk

dyrygent

Ukończył dyrygenturę, teorię muzyki i kompozycję w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie (1975). W tym samym roku zadebiutował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej premierą *Don Giovanniego* Mozarta. W 1976 r. został gościnnym dyrygentem Deutsche Oper am Rhein w Düsseldorfie. Rok później zdobył III nagrodę w prestiżowym Konkursie Dyrygenckim im. Herberta von Karajana w Berlinie: Richard Osborne, biograf Herberta von Karajana, wskazał trzech, jego zdaniem najbardziej utalentowanych dyrygentów ze wszystkich uczestników tego konkursu: Marisa Jansonsa, Valery'ego Gergiewa i Jacka Kaspszyka. Nagroda zaowocowała debiutem artysty w Filharmoniach Berlińskiej i Nowojorskiej w 1978 r. W tym samym roku Jacek Kaspszyk został pierwszym dyrygentem, a dwa lata później – dyrektorem muzycznym Wielkiej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia i Telewizji (obecnie NOSPR) w Katowicach, z którą odbył wiele europejskich tournées.

W 1982 r. zamieszkał w Londynie, gdzie zadebiutował w Royal Festival Hall z Philharmonia Orchestra. Następnie współpracował z Chamber Orchestra of Europe i Capital Radio's Wren Orchestra (jako główny dyrygent).

Koncertował m.in. z Philharmonia Orchestra, London Symphony Orchestra, London Philharmonic, Royal Philharmonic, Royal Scottish National, BBC Scottish Symphony i BBC National Orchestra of Wales, z którą wystąpił w 1984 na BBC Proms. Prowadził także orkiestry w USA (Cincinnati Symphony, San Diego Symphony), w Kanadzie (Calgary Philharmonic, Winnipeg Symphony), Japonii (Yomiuri Nippon Symphony, Tokyo Philharmonic) oraz Hong Kong Philharmonic i New Zealand Symphony Orchestra.

W 1998 r. objął stanowisko dyrektora artystycznego i muzycznego, w 2002 również naczelnego Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. Przygotował tu premiery m.in. *Don Giovanniego* Mozarta, *Zamku księcia Sinobrodego* i *Cudownego mandaryna* Bartóka, *Króla Rogera* Szymanowskiego, *Króla Ubu* Pendereckiego, *Potępienia Fausta* Berlioz'a, *Salome* Richarda Straussa i *Wozzecka* Berga. Występował z zespołami Teatru na Festiwalu w Pekinie, w Teatrze Bolszoy w Moskwie, w Sadler's Wells Theatre w Londynie, na Hong Kong Arts Festival i Festival Castell de Peralada w Hiszpanii, trzykrotnie odbył tournée po Japonii. Brytyjski miesięcznik „Opera Now” napisał w 2004 r., że Teatr Wielki – Opera Narodowa na operowej

mapie Europy wypełnił miejsce między Berlinem a Moskwą.

Artysta przygotował przedstawienia w wielu renomowanych teatrach operowych: w English National Opera, Opera North w Leeds, Deutsche Oper am Rhein w Düsseldorfie, Opéra Comique w Paryżu, Opery w Lyonie, Bordeaux, Zurychu, Sztokholmie, Teatro de la Maestranza w Sewilli, Teatro Colón w Buenos Aires. W latach 2006-2008 regularnie współpracował z zespołem Litewskiej Opery Narodowej, z którą wystąpił na festiwalach w Lublanie, Rawennie i w Tel Awiwie. Spektakle *Króla Rogera* pod jego dyktando w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej przedstawione zostały w ramach specjalnego programu *I, Culture*, by uświetnić inaugurację polskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w lipcu 2011 r.. Specjalnym wydarzeniem były koncerty Jacka Kaspszyka z Orkiestrą Wieku Oświecenia na festiwalu „Chopin i jego Europa”.

W 2011 r. Jacek Kaspszyk otrzymał prestiżowy Medal Elgara w uznaniu wybitnych interpretacji utworów tego kompozytora, dołączając do grona tak znakomitych artystów, jak Vladimir Ashkenazy, Andrew Litton czy Leonard Slatkin.

W latach 2006-2013 był dyrektorem artystycznym Orkiestry Symfonicznej Filharmonii im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu, a w latach 2009-2012 dyrektorem muzycznym NOSPR w Katowicach.

Jego ostatnie kontrakty wiążą się z powrotem do Wiener Symphoniker na festiwalu w Bregencji w 2012 r., koncertami na festiwalu La Roque d'Anthéron oraz z występami z Orchestra della Svizzera Italiana na festiwalu w Lugano. Regularnie dyryguje na Dalekim Wschodzie: otworzył sezon 2011/2012 z China Philharmonic i Guangzhou Symphony, za-

debiutował z Orkiestrą Filharmonii w Malezji z udziałem pianisty Stephena Kovacevicha.

W ubiegłym sezonie wystąpił ponownie w Malezji i po raz pierwszy z orkiestrą KBS Symphony w Seulu. Inne zobowiązania sezonu obejmowały koncerty w Wielkiej Brytanii z Opera North (Leeds), występy z Shanghai Symphony Orchestra, China Philharmonic, na festiwalu w Lugano oraz tournée w Wielkiej Brytanii z NOSPR.

Jacek Kaspszyk nagrał wiele płyt, m.in. *Il signor Bruschino* Rossiniego z Warszawską Operą Kameralną oraz *Concerto lugubre* Bairda z WO-SPR, uhonorowane Edison Award. Dla Collins Classics zarejestrował płyty z czterema orkiestrami symfonicznymi z Londynu: London Symphony (*Obrazki z wystawy* Musorgskiego, I Symfonia Mahlera oraz *Tako rzecze Zaratustra* Richarda Straussa), Philharmonia Orchestra (II Symfonia Rachmaninowa i uwertury operowe Verdiego), London Philharmonic Orchestra (utwory J. Straussa-syna, V i VIII Symfonia Schuberta) i Royal Philharmonic (Interludia Pucciniego). Artysta regularnie współpracuje z Marthą Argerich, m.in. w ramach festiwalu w Lugano; w 2010 ukazała się ich wspólna płyta z dziełami Chopina. Jego nagranie utworów J. Straussa – syna z London Philharmonic Orchestra redaktor magazynu „Gramophone” porównał do realizacji Carlosa Kleibera, wyrażając w ten sposób słowa najwyższej pochwały: „Recenzent nieuchronnie zadaje sobie pytanie, czy nowe nagranie [utworów] jest naprawdę potrzebne. Gdy jego efekty są tak dobre, jak tutaj, odpowiedź może brzmieć tylko: tak”.

Z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Wrocławskiej nagrał II i IV Symfonię Lutosławskiego – płyta otrzymała nagrodę Fryderyk 2011.

Artysta zrealizował także kilka znakomicie przyjętych nagrań z zespołami Teatru Wielkiego – Opery Narodowej, a *Król Roger* Szymanowskiego (CD Accord) nominowany był do nagrody Nagranie Roku „BBC Music Magazine”. Krytyk magazynu „Gramophone” napisał o tym nagraniu: „w każdym najmniejszym szczególe zdołał osiągnąć absolutnie wszystko”.

Od 1 września 2013 Jacek Kaspszyk pełni funkcję dyrektora artystycznego Filharmonii Narodowej. Już w pierwszym dniu jej sprawowania poprowadził zespoły Filharmonii Narodowej na finałowym koncercie Festiwalu „Chopin i jego Europa”, a 22 września dyrygował podczas „Warszawskiej Jesieni” historycznym koncertem z udziałem nieobecnego od 14 lat na

estradzie Filharmonii Krystiana Zimermana. Wydarzenie stało się jedną z kulminacji Roku Lutosławskiego (program: Koncert fortepianowy i III Symfonia Lutosławskiego). Podczas wieczoru sylwestrowego przedstawił koncertowe wykonanie opery *Traviata* Verdiego, zapoczątkowując tym samym nową wizję koncertów sylwestrowych. Poprowadził również pierwsze w historii Filharmonii koncerty transmitowane przez Internet. W lutym 2014 r. Jacek Kaspszyk został laureatem nagrody kulturalnej dodatku „Co jest grane” „Gazety Wyborczej”, – „Wdecha Publiczności” w kategorii „Człowiek Roku”. Od listopada 2013 r. Jacek Kaspszyk jest pierwszym dyrygentem Orkiestry Akademii Beethovenowskiej.

Wprowadzenie

Sinfonietta na smyczki Szymona Laksa (1901–1983), zwięzła, zgrabna, pełna humoru, przypomni nam od najlepszej strony twórczość tego kompozytora, wciąż słabo dziś obecnego w polskim życiu muzycznym. Zarazem jednak każe nam zamyślić się nad losami całego pokolenia twórców polskich, którzy mieli tak świetny start – w Warszawie, w Paryżu, w całej Europie – a potem ich przygniotły kaprysy historii: wojna, okupacja, przemiany polityczne w tej części Europy...

Szymon Laks był matematykiem i muzykiem pochodzenia żydowskiego. Studiował w Konserwatorium w Warszawie pod kierunkiem Romana Statkowskiego, Piotra Rytla i Henryka Melcera, a następnie – wzorem wielu młodych muzyków – wyjechał po dalsze szlify do Paryża, tam włączył się w działalność Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków, tam go zaskoczył wybuch wojny, tam został aresztowany przez niemieckie władze okupacyjne – i stamtąd trafił do Oświęcimia. Ale na tym opowieść się nie kończy, bo Oświęcim, a także Brzezinkę i Dachau przeżył – jako muzyk, a potem dyrygent obozowej kapeli. Co więcej – z tą kapelą, w obozie, wykonywał swoje kompozycje. W 1945 r. wrócił do Paryża, do muzyki uprawianej we wciąż żywym duchu francuskiego neoklasycyzmu, w klasycznych formach, z elementami stylizowanego folkloru.

Sinfonietę na orkiestrę smyczkową skomponował w Paryżu w roku 1936. I tam też – lecz dopiero po wojnie – miała swe pierwsze wykonanie. Zaś dramatyczne koleje swego życia opisał w paru książkach (*Musiques d'un autre monde* oraz *Gry oświęcimskie*).

Suita pamięci Piotra Czajkowskiego op. 13 Henryka Pachulskiego (1859-1921) to dzieło twórcy długo zapomnianego, którego spuścizna czeka na wydobywanie z archiwów i opracowanie. Kompozytor i pianista Henryk Pachulski był synem leśniczego we włościach Nadzieży von Meck, sponsorki i wieloletniej przyjaciółki Piotra Czajkowskiego. I to Czajkowski zaproponował go na stanowisko profesora fortepianu w konserwatorium w Moskwie, gdzie Pachulski prowadził klasę fortepianu od 1886 r. przez 35 lat, do końca życia. Jako pianista był bowiem ceniony powszechnie.

Kształcił się wpierw w Warszawie. Jego nauczycielem fortepianu był Rudolf Strobel, harmonię i kontrapunkt poznawał pod kierunkiem Stanisława Moniuszki, a następnie Władysława Żeleńskiego. Następnie doskonalił się w grze fortepianowej w Konserwatorium Moskiewskim u Mikołaja Rubinsteina i Paula Pabsta oraz brał lekcje kontrapunktu u Antoniego Arenskiego.

Koncertował w Rosji i w Polsce. Po jego koncercie w Warszawie w roku 1885 recenzent Jan Kleczyński pisał:

„Dziś należy zaliczyć p. Pachulskiego do artystów o technice pierwszorzędnej: niepospolita siła, bogate i urozmaicone dotknięcie, wyrobienie palców znakomite, oktawy sprężyste i biegle, tryl, jasność w grze, wszystko znajduje się w porządku i tworzy całość bardzo dobrą”.

Jego własne kompozycje charakteryzował Kleczyński jako „świadczące o dobrych i gruntownych studiach”.

Suita pamięci Piotra Czajkowskiego, pełna barwnych odniesień do muzyki twórcy *Jeziora łabędziego*, należy do ważniejszych kompozycji Pachulskiego.

II Symfonia C-dur Roberta Schumann (1810-1856)

powstawała w okresie wyczerpania kompozytora po okresie załamania psychicznego, jakie przeszedł. We wrześniu roku 1845 skarżył się w liście do Mendelssohna: „Od kilku dni wciąż będę mi coś i trąbi w głowie (trąbki C) ... Nie wiem, co z tego wyniknie”.

Była to już zapowiedź dramatycznego kryzysu nerwowego, którego oznaki – depresja, halucynacje, dręczące dźwięki rozbrzmiewające w uszach – nasilały się w późniejszych latach, by ostatecznie w lutym 1854 r. pchnąć kompozytora do próby samobójczej – skoku do Renu. Wyciągnięty wtedy z rzeki przez rybaków, spędził ostatnie dwa lata życia w szpitalu w Endenich pod Bonn, gdzie zmarł 29 lipca 1856 r., mając zaledwie 46 lat.

Na razie jednak jeszcze udało mu się wygrzebać z zapaści. Lecz kto wie, może dźwięki trąbek, które słyszymy na początku owej symfonii, są właśnie zapisem tamtych dni udręki? W liście bowiem do Georga Friedricha Ottena, dyrektora muzycznego w Hamburgu, Schumann wyznawał:

„Symfonię tę pisałem w Dreźnie w grudniu 1845 jeszcze na wpół chory. Mam wrażenie, że da się to w niej usłyszeć. Dopiero pod koniec zacząłem znów wyczuwać siebie... Lecz przypomina mi ona ów mroczny czas”.

Byłaby więc ta symfonia – jak to ktoś sugestywnie ujął – „intymnym, muzycznym dziennikiem podróży z mroku ku światłości”?

Sam Schumann traktował pracę nad nią jako poszukiwanie własnej drogi kontynuacji dzieła wielkich klasyków. Przymierzać się do form większych niż poetycka miniatura fortepianowa czy wokalna, zaczął już kilka lat wcześniej. Umowną cezurę może tutaj stanowić rok 1840 – rok zawarcia upragnionego małżeństwa z Klarą. Już w roku następnym – założywszy dom i zakosztowawszy stabilizacji – kompozytor ukończył I Symfonię, którą nazwał „Wiosenną” (wciąż ten liryczny motyw wiosny, kwiatów i majowej przyrody!), w tym samym roku powstała pierwsza wersja późniejszej Czwartej, w następnych latach m.in. oratorium *Raj i Peri*, a także promieniujący poetyckim rozmachem Koncert fortepianowy.

Przystępując do pisania Drugiej symfonii, Schumann zapatrzony był – co czym wspominał – w „Jowiszową” Mozarta, przede wszystkim zaś chyba – w nieunikniony wzór Beethovena. Ale romantyk pozostał romantykiem.

Pod względem siły wyrazu centralną rolę odgrywa część powolna – *Adagio espressivo*, nastrojowa pieśń, w której dyskretnie wpleciony pobrzmiwa motyw z *Musikalisches Opfer* – Ofiary muzycznej Jana Sebastiana Bacha. Dalej zaś – w finałowej części czwartej – słyszymy reminiscencję pieśni Bethovena *An die ferne Geliebte (Do dalekiej ukochanej)*, związana ze słowami: „Nimm sie hin denn, diese Lieder...” – „Przyjmij, miła, moje pieśni...” To przesłanie romantycznego muzyka – poety.

Orkiestra Symfoniczna
Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej
69. sezon artystyczny 2014/2015

Piotr Sułkowski dyrektor naczelny i artystyczny, dyrygent

I SKRZYPCE	II SKRZYPCE	ALTÓWKI	WIOLONCZELE
Natan Dondalski * – I koncertmistrz Artur Milian – koncertmistrz Monika Dondalska – koncertmistrz Michał Marcol – koncertmistrz Olga Kłosowska Jan Dondalski Viktoriya Krasyn Zbigniew Ciucias Tomasz Jabłoński Yuriy Rizun Ewa Wiśniewska Dominika Sitarz Halina Nawrocka	Anna Mrachacz * Marta Rusiniak Jerzy Słodkowski Maksymilian Cybowski Lech Grzegorzewski Wojciech Suwalski Lucyna Dobrychłop Marina Piwecka Daniela Wojtyłowicz Krzysztof Danielewicz	Piotr Stolarz * Dorota Michalska Katarzyna Lorek Jacek Szvec Justyna Ostrowska Joanna Korczin Anna Perkowska Halina Słodkowska	Krzysztof Koziątek * – koncertmistrz Paweł Panasiuk Barbara Pirogowicz Ewa Gawrońska Magdalena Niedźwiedź Agnieszka Połubińska Sylvia Bronecka-Bednarczyk Agnieszka Szulc Magdalena Rapcia

KONTRABASY	FLETY	OBOJE	KLARNETY
Maciej Niedźwiedź * Tadeusz Korpala Bartosz Bukowian Ewald Wawrzyniuk	Anna Jundziłł * Anna Kłosowska-Gryc Simona Kassak-Hajny Marlena Mentkowska	Agnieszka Zwolska * Mateusz Kubański Zofia Radwańska	Cezary Gryc * Dominik Jastrzębski Karolina Wiak-Rembowska

FAGOTY	WALTORNIE	TRĄBKI	PUZONY
Roman Kuźniak * Emilia Jarmoszewicz Jan Ferenc Beniamin Lewi Aleksandra Zakrzewska	Józef Morusiewicz * Paweł Szulc Tomasz Ambrożuk Michał Kowalewski	Paweł Hulisz * Paweł Banasiuk Henryk Karniło Michał Tyrański Ostap Popowych	Henryk Zinkiewicz * Aleksander Miśnikiewicz Eiko Hasegawa Rafał Krauze

TUBA	PERKUSJA	HARFA
Grzegorz Dybała	Sławomir Horodyski * Bartosz Zwolski Jan Burzyński	Małgorzata Ambrożuk-Buczek

FORTEPIAN
Agnieszka Panasiuk**

* kierownik grupy
** stała współpraca

Paweł Szulc
inspektor orkiestry

Ewa Gawrońska
bibliotekarz

Instytucja Samorządu
Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

dyrektor naczelny i artystyczny: Piotr Sułkowski

Przedsprzedaż i sprzedaż biletów prowadzi
kasa biletowa Filharmonii
ul. Bartosza Głowackiego 1
poniedziałek-piątek: godz. 10.00-18.00
oraz dwie godziny przed koncertem

Wydawca:
Warmińsko-Mazurska Filharmonia
im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie
Promocja Filharmonii

Omówienie programów:
Tadeusz Szyłłejko

Mecenas Filharmonii
Warmińsko-Mazurskiej

Sponsorzy Filharmonii
Warmińsko-Mazurskiej

Bank Polski

Patroni medialni*

Z uwagi na prawa autorskie przypominamy o całkowitym zakazie fotografowania oraz nagrywania dźwięku i obrazu podczas koncertu

* współpraca redakcyjna

Prosimy o wyłączenie telefonów komórkowych